

Спеціалізованій вченій раді Д 26.059.04
Національного транспортного університету
Міністерства освіти і науки України
01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

доктора економічних наук, доцента

Другової Олени Сергіївни

на дисертаційну роботу Рябоштан Людмили Григорівни на тему:

**«Механізм інвестиційного контролінгу на автотранспортному
підприємстві»,**

поданої на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук за спеціальністю

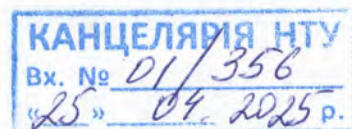
08.00.04 - економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)

Аналіз дисертаційної роботи Рябоштан Людмили Григорівни дає змогу сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки дослідження, основні положення якого виносяться на захист.

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Розвиток підприємств на ринкових принципах в складних умовах економічних і соціальних викликів потребує впровадження сучасних концепцій управління, в основу яких покладені нові підходи стосовно реалізації основних функцій управління із застосуванням контролінгу. В той же час в наукових джерелах недостатньо відображені аспекти інвестиційного контролінгу. Об'єктивна необхідність активізації інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств в сучасних умовах функціонування, яка забезпечує підвищення ефективності функціонування, сприяє стійкому розвитку та збереженню конкурентоспроможності потребує удосконалення наукового інструментарію

управління інвестиційною діяльністю. Поява кризових ситуацій в діяльності автотранспортних підприємств потребує формування контролінгових механізмів управління інвестиційною діяльністю автотранспортних підприємств з урахуванням специфіки діяльності та факторів зовнішнього оточення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Представлене дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного транспортного університету:

- кафедри економіки за темами: «Ринкові відносини і підприємництво» (номер державної реєстрації 0112U008411, у 2014-2015 рр.), у межах якої автором особисто досліджено поняття та мета контролінгу інвестиційних проєктів; «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2016 р.), у межах якої автором особисто досліджено економічну сутність, функції та завдання інвестиційного контролінгу; «Сучасна парадигма інноваційного розвитку транспортного комплексу України» (номер державної реєстрації 0121U100635, у 2023 – 2024 рр.), у межах якої автором самостійно досліджено перспективи цифровізації інвестиційного контролінгу та можливості запровадження технології блокчейн в процеси інвестиційного контролінгу та обґрунтована методика оцінювання рівня ризиків інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств;

- кафедри фінансів, обліку та аудиту за темою «Фінансові інновації як інструмент досягнення стратегічної мети діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу» (номер державної реєстрації 0106U013189, 2024 р.), у межах якої автором досліджено проблеми інвестування сфери автосервісу, основні напрями фінансування та управління інвестиційною діяльністю підприємств автосервісу.

Вказане додатково підтверджує актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, формалізації наукової проблеми та конкретизації мети й завдань.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації Рябоштан Л.Г. достатньою мірою обґрунтовані, що підтверджується застосуванням фундаментальних положень економічної теорії та сучасних концепцій контролінгу, законодавчих та нормативно-правових актів щодо регулювання діяльності підприємств транспорту, даних Державної служби статистики України, науково-аналітичних матеріалів, а також Інтернет-ресурсів та результатів власних досліджень автора, в яких розглядаються актуальні проблеми автотранспортних підприємств.

Варто також зазначити, що завдання, концептуальні положення наукової новизни і висновки дисертації взаємопов'язані, відображають логічність проведеного дослідження. Результати дисертаційної роботи отримані автором особисто.

Проаналізовано достатню кількість інформаційних джерел (220 найменувань), що свідчить про глибоку обізнаність автора в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених; цитування та визначення інших авторів підкріплені відповідними посиланнями.

4. Наукова новизна результатів дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та удосконаленні науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування механізму інвестиційного контролінгу та його впровадження в управління інвестиційною діяльністю автотранспортних підприємств, що дозволяє зробити наступні висновки:

- *вперше* розроблено механізм інвестиційного контролінгу на автотранспортному підприємстві, який базується на системному поєднанні методико-аналітичних, управлінських, фінансових, технічних та нормативно-правових складових та спрямований на оцінку рівня ефективності й ризиковості інвестиційної діяльності підприємства для попередження та усунення загроз для її реалізації (с. 151-161);

- *удосконалено* методичний підхід до комплексного оцінювання інвестиційної діяльності автотранспортного підприємства, що базується на використанні системи коефіцієнтів, які характеризують перспективність, стан

та результативність інвестиційної діяльності, і дозволяє оцінити рівень ефективності та ступінь ризиковості інвестиційної діяльності підприємства для обґрунтування напрямів її подальшого розвитку (с. 161-173); процес прийняття інвестиційних рішень на автотранспортному підприємстві шляхом використання інтегрального коефіцієнта ефективності та інтегрального показника оцінки ризику інвестиційної діяльності, які сформовано за результатами багатофакторного дискримінантного аналізу, оцінка цих показників дозволяє визначити рівень ефективності та ризиків інвестиційної діяльності автотранспортного підприємства (с. 173-188);

- в роботі *дістав подальшого розвитку* понятійно-категоріальний апарат контролінгових визначень: уточнено сутність поняття «контролінг» як інтегрованої саморегулюючої системи інформаційно-аналітичної підтримки процесу прийняття управлінських рішень, яка забезпечує їх планування, аналіз, моніторинг, координацію для досягнення цілей стратегічного розвитку підприємств - це характеризує більш системний погляд на контролінг, акцентуючи його роль ключового елемента підтримки прийняття управлінських рішень, спрямованих на довгостроковий успіх підприємства (с. 35); уточнено сутність поняття «інвестиційний контролінг» як координуючої системи управління інвестиційною діяльністю підприємства, яка створює інформаційно-аналітичну базу для обґрунтування управлінських рішень в сфері інвестиційної діяльності підприємства, забезпечуючи ефективне функціонування підприємства в довгостроковій перспективі (с. 67);

- в роботі *дістав подальшого розвитку* методичний підхід з використанням матриці стану інвестиційної діяльності підприємства та матриці дій, який розширює можливості автотранспортного підприємства в обґрунтуванні управлінських рішень, дозволяє не лише приймати тактичні й оперативні рішення щодо інвестицій, але й адаптувати інвестиційну стратегію для забезпечення досягнення стратегічних цілей при контрольованому рівні ризику (с. 174, с. 184).

Результати наукового дослідження, представлені в дисертації, повністю узгоджуються з основними положеннями, що виносяться на захист, і

підтверджують, що здобувач досяг поставленої мети, успішно вирішивши теоретичні та практичні завдання.

5. Практичне значення й впровадження результатів дослідження

Основні положення дисертаційної роботи доведено до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій, які підлягають широкому застосуванню як у проведенні подальших досліджень так і у практичній діяльності.

Науково-практична цінність дисертаційної роботи Рябоштан Л.Г. підтверджується використанням її основних положень і рекомендацій в діяльності АТ «КВК «РАПД» (акт впровадження №124/01 від 19.09.2024 р.), ТОВ «Маск-Груп» (акт впровадження №104/02 від 30.10.2024 р.) та ТОВ «ПОЛІТЕХНОСЕРВІС» (акт впровадження №1 від 05.11.2024 р.).

Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету при підготовці та викладанні дисциплін «Економіка і організація інвестиційної та інноваційної діяльності», «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків», «Контролінг на підприємствах ДТК», «Контролінг» (акт впровадження №1836/14 від 11.11.2024).

Отже, теоретичні положення, методичні розробки та практичні результати дослідження дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота характеризується науковою новизною та практичною спрямованістю.

6. Оцінка повноти викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні результати дослідження опубліковано у 15 наукових працях, з них 4 статті - у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у науково-практичному виданні іншої держави (Польща). Основні положення дисертаційної роботи розглянуто та схвалено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, за підсумками яких було опубліковано тези доповідей.

Зміст опублікованих праць дозволяє зробити висновок про повноту викладення основних наукових положень дисертаційної роботи Рябоштан Л.Г.

Якість, кількість і обсяг наукових праць, опублікованих автором, є достатнім для ознайомлення наукової спільноти з результатами дисертації та відповідає вимогам Міністерства освіти та науки України щодо здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, додатки, список використаних джерел. Роботу виконано у науковому стилі, її зміст викладено з дотриманням чіткої логічної послідовності. Основні результати концентровано і представлено у графічному матеріалі, таблицях, висновках. Дисертацію оформлено відповідно вимог, встановлених МОН України.

Автореферат розкриває основні положення проведеного дослідження, містить отримані наукові результати, висновки та пропозиції. Структура, зміст, основні положення, результати автореферату та дисертації Рябоштан Л.Г. є ідентичними.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи належний рівень обґрунтування і достатню переконливість теоретичних і практичних положень дисертаційної роботи Рябоштан Л.Г., її цілісність та завершеність, необхідно звернути увагу на окремі недоліки при розкритті питань та дискусійні положення, наявні в роботі:

1. У розділі 1.3 (с. 57–79) не розкрито специфіку впровадження інвестиційного контролінгу саме в контексті автотранспортної галузі. Робота значно виграла б, якщо б автор навів приклади з реальних транспортних підприємств, які б ілюстрували галузеву адаптацію контролінгових моделей. Застосовані підходи подані загальноєкономічно, без урахування особливостей функціонування автотранспортної інфраструктури.

2. У розділі 2.3 (с. 131–148) подано методику оцінювання ризиків інвестиційної діяльності. Автору необхідно було б розширити аналітичний інструментарій шляхом залучення сценарного аналізу, ймовірнісних моделей

або моделей Монте-Карло, оскільки використання лише експертних оцінок без перевірки на узгодженість чи достовірність знижує точність висновків.

3. У розділі 3.3 (с. 173–188) запропоновано використання матриці дій для прийняття управлінських рішень. Не зрозумілим є, наскільки запропонована матриця апробована в реальних умовах діяльності автотранспортних підприємств. Її виклад має здебільшого теоретичний характер і потребує емпіричного підтвердження ефективності.

4. Рисунок 3.6 (с. 178) подає порядок визначення заходів інвестиційного контролінгу автотранспортного підприємства. Схема сформована як жорстка послідовність кроків без урахування можливості зворотного зв'язку або альтернативного сценарію, що суперечить принципам адаптивного управління у високонебезпечному середовищі транспортної галузі.

5. Рисунок 3.9 (с. 192) демонструє інтегральну оцінку ефективності інвестиційної діяльності АТ «КВК «Рapid». Автору необхідно було б докладно описати методику об'єднання приватних показників в інтегральний індекс: чи здійснювалась нормалізація, як визначалися ваги, за якими критеріями інтегрувались дані. Відсутність цього аналізу не дозволяє перевірити достовірність моделі або відтворити її результати іншими дослідниками.

Вказані зауваження відображають власну наукову позицію опонента та не знижують загального позитивного враження від дисертаційної роботи і не зменшують її наукової та практичної цінності.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Рябоштан Людмили Григорівни на тему: «Механізм інвестиційного контролінгу на автотранспортному підприємстві» є цілісною, завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка має наукову новизну, значний практичний інтерес, вирішує важливе наукове завдання розвитку теоретичних засад, формування науково-методичних підходів та надання практичних рекомендацій щодо формування та реалізації механізму інвестиційного контролінгу на підприємствах автомобільного транспорту. Представлена дисертація за змістом та якістю теоретичних і методичних

розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

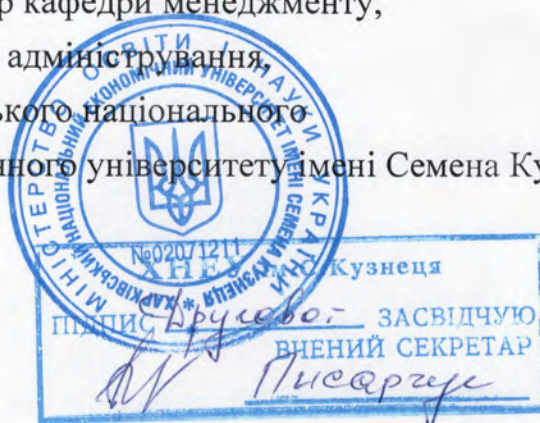
Зважаючи на актуальність вирішених в дисертаційній роботі завдань, отриманих наукових висновків, теоретично обґрунтованих принципових наукових положень, використаних сучасних методів наукових досліджень та підтвердженій значимості, можна стверджувати, що дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами і доповненнями), а її автор, Рябоштан Людмила Григорівна, заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту,
бізнесу і адміністрування,

Харківського національного

економічного університету імені Семена Кузнеця

Олена ДРУГОВА